

ความอยู่รอดขององค์กร : กรณีเรื่องการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

นางสาวสัตตบุศย์ เมฆวิชัย

005366

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

ORGANIZATION SURVIVAL : A CASE STUDY OF
EXPRESSWAY AND RAPID TRANSIT AUTHORITY OF THAILAND

Miss Sattabusya Mekvichai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

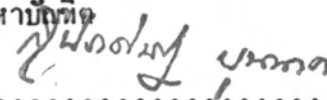
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความอยู่รอดขององค์การ : กรณีเรื่องการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

โดย นางสาวสัตตบุษย์ เมฆวิชัย

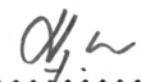
ภาควิชา การปกครอง

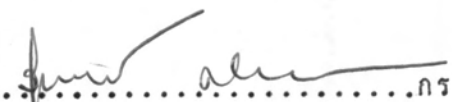
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์รุ่งฤทธิ์ ศยามานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รุ่งฤทธิ์ ศยามานนท์)

.....กรรมการ
(นายรัชชัย ชูศรี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความอยู่รอดขององค์กร : กรณีเรื่องการทางพิเศษแห่งประเทศไทย
ชื่อนิสิต นางสาวสัตตบุษย์ เมฆวิชัย
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์รุ่งฤทธิ ศยามานนท์
ภาควิชา การปกครอง
ปีการศึกษา ๒๕๒๓

บทคัดย่อ

ความอยู่รอดขององค์กรในที่นี้หมายถึง การดำรงต่อสู้อยู่ เพื่อความอยู่รอดตลอดจน การประคับประคองให้องค์การคงอยู่ได้นานตลอดไป

การอยู่รอดขององค์กรมีหลายสาเหตุ แต่ละสาเหตุก็กระทบกระเทือนถึงองค์กร ในด้านการดำเนินงาน การหากำไร หรือการบริการสาธารณะและการล้มลงขององค์กรก็ มิใช่เกิดจากสาเหตุเดียว แต่เป็นผลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาต่าง ๆ จนในที่สุด องค์กรก็ จะไม่สามารถแบกรับปัญหาเพิ่มขึ้นได้

การศึกษาจึงมุ่งที่จะศึกษาถึงปัญหาหลัก ถึงสาเหตุที่ทำให้้องค์การอยู่รอดได้ยากและ การที่จะให้อยู่รอดได้นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยอะไรบ้าง ถ้าผู้บริหารสามารถขจัดปัญหาหลักลงได้ก็ ทำให้้องค์การไม่ต้องแบกรับปัญหาที่ถ้นถมเพิ่มขึ้น โอกาสที่้องค์การจะล้มลงก็มีน้อย เพราะ้องค์ การพร้อมที่จะ เผชิญกับปัญหาใหม่ ้องค์การก็จะอยู่รอดได้นานตลอดไป

การศึกษาความอยู่รอดขององค์กร เฉพาะกรณีการทางพิเศษแห่งประเทศไทยเป็น ตัวอย่างให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องแสวงหาหนทางในการแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด โดยคำนึง ถึงการกำหนดและจำกัดบทบาทของพนักงาน การปรับเป้าหมายและอุดมการณ์ของพนักงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและอุดมการณ์ของหน่วยงานดังกล่าว การลดช่องว่างในการปฏิบัติงาน การ กำหนดโครงสร้างสายการบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารให้เด่นชัด การพัฒนาองค์กรโดยสม่ำเสมอ การพยายามหาความสนับสนุนจากสาธารณชนและหน่วยเหนือ พร้อมทั้งการสร้างงานใหม่

อยู่เสมอ เมื่องานเดิมมีอยู่จำกัดทั้งนี้เพื่อให้องค์การสามารถดำรงอยู่และให้บริการขนส่ง
สาธารณะแก่ประชาชน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

the needs to seek solution acceptable for organization survival. It shall be considered but shall not be limited to the following matters :

- (1) specifying and limiting of staff's role,
- (2) modifying staff's objective and ideology in order to suit to the organization objective and ideology,
- (3) bridging the gap in operation,
- (4) clearly identifying of hierarchy structure and internal communication, frequently improve for the organization development and,
- (5) seeking for public and higher authorities' support as well as expanding new job for the organization objective.

The above - mentioned approaches will lead to the success of the organization considerably and of the services through an objective of the organization as well.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ท่านแรกคือ รองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี ศยามานนท์ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นายธวัชชัย ชูศรี ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและข้อสัมภาษณ์ ขอขอบคุณ นางจรัสลักษณ์ พิศาลสุนทร และนายชูเกียรติ วงศ์วัชรรา ที่ได้ช่วยจัดทำสำเนาวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและค้นคว้าของผู้สนใจทั้งหลาย ผู้เขียนขอเกิดเป็นสักการะคุณแก่ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ และคอยให้กำลังใจจนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการรูปประกอบ.....	ฅ
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
สภาพปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	๒
ขอบเขตของการศึกษา.....	๒
วิธีศึกษาและสมมติฐาน.....	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	๓
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔
๒. ลักษณะโดยทั่วไปขององค์การ.....	๕
โครงสร้างขององค์การ.....	๕
กำเนิดขององค์การ.....	๕
วิเคราะห์ประเภทเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในองค์การ และพฤติกรรม ของเจ้าหน้าที่แต่ละประเภท.....	๑๘
ความแปรผันในองค์การ.....	๒๘
ความสัมพันธ์ขององค์การกับสภาพแวดล้อม.....	๓๔
อุดมการณ์ขององค์การ.....	๕๕
องค์การในรูปรัฐวิสาหกิจ.....	๖๑
๓. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย.....	๖๘
ประวัติ ที่มา และการจัดตั้ง.....	๖๘
ปัญหาการดำเนินงานของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย.....	๘๑

๔. หนทางอยู่รอดขององค์การ.....	๕๓
เจ้าหน้าที่ขององค์การ.....	๕๓
การกำหนดและจำกัดบทบาทของเจ้าหน้าที่แต่ละประเภท.....	๕๓
การปรับตัวเจ้าหน้าที่ให้เห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายและ	
อุดมการณ์ขององค์การ.....	๑๐๓
ช่องว่างในการปฏิบัติงาน.....	๑๐๕
การบริหารองค์การ.....	๑๒๔
โครงสร้างสายการบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารในองค์การ.....	๑๒๔
การควบคุมองค์การเพื่อความอยู่รอด.....	๑๔๓
การพัฒนาองค์การ.....	๑๔๗
การระวัง เขตแดนขององค์การ.....	๑๕๑
๕. การผลักดันให้องค์การ : การทางพิเศษแห่งประเทศไทยอยู่รอด.....	๑๕๗
ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม.....	๑๕๗
วิเคราะห์หนทางอยู่รอดของ กทพ.....	๑๖๖
ปัจจัยภายในองค์การ.....	๑๖๖
ปัจจัยภายนอกองค์การ.....	๑๗๒
๖. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	๑๗๗
บรรณานุกรม.....	๑๘๐
ภาคผนวก.....	๑๘๗
ประวัติ.....	๑๙๒

รายการรูปประกอบ

รูปที่

หน้า

๑. แผนภาพแสดงลักษณะสภาพแวดล้อมขององค์การ.....๕๑
๒. แผนภูมิการจัดรูปองค์การ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย.....๗๘